

D o l f i j n

3.2.2 Schets van de Samenwerkende Wereld

Typerend voor dit scenario is internationale samenwerking. Het bestuurlijke zwaartepunt ligt op EU-niveau. Het blikveld is Europees, gericht op bescherming en veiligstelling van collectieve belangen. Grenzen binnen de EU vervagen. Investeringsbeslissingen worden genomen binnen de EU-context en landbouwproductie vindt plaats daar waar het binnen de EU het gunstigst is. De Europese overheid koestert internationaal waardevolle landschappen. Voor Nederland zijn dit wetlands en cultuurlandschappen die de ontginningsgeschiedenis van Nederland weerspiegelen. Agrarisch natuurbeheer in deze cultuurlandschappen wordt stevig gesubsidieerd. Ter ondersteuning van het landschapbehoud voert de nationale overheid een restrictief ruimtelijk ordeningsbeleid. Compact bouwen blijft het sleutelwoord, maar gezien de demografische ontwikkelingen blijft er vraag naar nieuwe woonruimte. De vraag naar ruimte om te bouwen blijft dan ook sterk bepalend voor de ontwikkelingen op de grondmarkt.

De huidige trend in krimp van het landbouwareaal zet zich door. Het areaal akkerbouw neemt af, maar de grondvraag vanuit de melkveehouderij blijft overeind. Er komt dus net voldoende nieuwe ruimte voor verstedelijking beschikbaar. Nieuwe woonwijken komen tot stand in relatief eenvormige agglomeraties die goed ontsloten zijn door openbaar vervoer. Het dominante natuurbeeld is een romantische variant van het wildernisnatuurbeeld.

Bestuur

In dit scenario is de EU groot en sterk, en pleegt veel interventies op het gebied van natuur, water, landschap en infrastructuur. Er komen meer

Europese richtlijnen. Richtlijnen die nu al bestaan, zoals de EU-habitatrichtlijn water worden steeds belangrijker. De nationale en regionale overheden opereren binnen strakke kaders van de EU. Wel hebben ze een aantal vrijheden om het beleid nader in te vullen en op bepaalde terreinen zelf beleid te maken.

Waterstrategie

De rijksoverheid zet een nationale waterstrategie uit die past binnen het EU- stroomgebiedenbeleid en de EU-richtlijnen. Water is sturend principe in het ruimtelijk ordeningsbeleid. Duurzaamheid, veerkracht en ruimte voor water zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Ruimtelijke maat-

regelen beteugelen het overstromingsgevaar, verminderen de wateroverlast, bestrijden watertekorten en helpen om grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Het oppervlakte open water in Laag Nederland neemt substantieel toe. Ook komen er inlaatpolders. Deze maatregelen maken goeddeels een einde aan de verzilting. In Hoog-Nederland gaat in grote arealen het grondwaterpeil omhoog. Hermeandering van beken vermindert daar de afvoersnelheid van het water. In de lagere delen van Hoog-Nederland komt ruimte voor waterberging (beekvloedvlaktes).

Landbouw

Binnen de EU vindt herverdeling van de landbouwproductie plaats naar die gebieden die er het meest geschikt voor zijn. Gevolg is dat de akkerbouw en intensieve veehouderij grotendeels uit Nederland verdwijnen. Dankzij de gunstige fysieke condities blijft melkveehouderij wel bestaan, ook in meer extensieve vormen, in combinatie met waterberging of waterconserving. Het landbouwareaal blijft in totaal relatief groot, al zet de tendens naar krimp van het areaal zich ongeveer op de huidige voet voort. Met de EU-uitbreiding naar Oost-Europa zal ook een deel van de melkveehouderij zich in die richting verplaatsen. De Europese overheid koestert internationaal waardevolle landschappen. Voor Nederland zijn dit wetlands en cultuurlandschappen die de ontginningsgeschiedenis van Nederland weerspiegelen. Agrarisch natuurbeheer in deze cultuurlandschappen wordt stevig gesubsidieerd.

Visserij

Er komen grootschalige natuurreservaten in de Noordzee. De visserij in de rest van de Noordzee is strikt gereguleerd in het Gemeenschappelijk

Visserijbeleid. Viskweek is sterk in opkomst, evenals kweek van mosselen en overige schelpdieren, maar niet in de Nederlandse wateren omdat die daar ongeschikt voor zijn. Zo verdwijnt ook de mosselcultuur uit de Oosterschelde.

Verstedelijking

Ter ondersteuning van het landschapsbeleid voert de nationale overheid een restrictief ruimtelijk ordeningsbeleid. Compact bouwen is het devies, bij voorkeur in grotere eenheden aan bestaande steden vast. Water is het ordenend principe van de ruimtelijke ordening en dat betekent dat er niet gebouwd wordt in waterbergingsgebieden. Ook in natuurgebieden mag niet gebouwd worden, evenmin als in die delen van het agrarisch cultuurlandschap die binnen de EU als waardevol gezien worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Veenweidegebied, gebieden die onder de Vogel- en Habitatrichtlijnen vallen, en Belvedere- en UNESCO-gebieden. In het rivierengebied gelden sterke restricties voor nieuwe bebouwing. Het openhouden van deze gebieden laat zich goed combineren met herstel en ontwikkeling van het rivierenlandschap.

Mobiliteit

De overheid stimuleert het gebruik van het openbaar vervoer. We zien dan ook dat nieuwe bedrijventerreinen in de buurt van NS-stations liggen. Er komt een vliegveld in zee, en er worden grootschalige windmolenparken aangelegd. De rivieren vervullen een belangrijke transportfunctie, maar de schepen worden aangepast aan de rivier en niet andersom.

Natuurwensen, natuurbeelden

Er is veel belangstelling voor (karikaturale) echte, wilde natuur, maar dan wel veilig en sterk gecon-

troleerd. Bijvoorbeeld in UNESCO-parken of Burger's Bush. Vanuit de bus naar de leeuwen kijken. Internationaal belangwekkende groot-schalige natuur (Nederlandse wetlands) past daar goed bij. Met gemuilkorfde Hooglanders en overal Center Parcs voor een veilige overnachting. Er ontstaat spanning tussen de wens om het internationaal belangwekkende cultuurlandschap te behouden, en om wetlands tot stand te brengen. Voor een deel wordt de oplossing gevonden in combinatie van waterberging met landbouw. Het is een combinatie die ervoor zorgt dat cultuurhistorische waarden behouden blijven, terwijl er toch ruimte voor water (en watervogels) komt.

Recreatie

De recreant reist de wereld rond. De infrastructuur is daar op berekend. Er is veel belangstelling voor 'wilde' natuur, maar de veiligheid staat voorop. Center Parcs, van der Valk en soortgelijke ondernemingen domineren in de recreatieve sector. Veelal gelegen nabij ruige, maar beheersbare, natuurgebieden. De recreant wil immers veilig overnachten en vertrouwd eten.

Draagvlak voor natuur

Er is een relatief grote betrokkenheid van burgers bij natuur. De EHS heeft een redelijke kans in dit scenario, zij het dat er aan de begrenzings getornd kan gaan worden, en dat er accentverschuivingen in natuurdoeltypen zullen gaan optreden. Vooral natte natuur en internationaal kenmerkende cultuurlandschappen hebben de wind mee. Het draagvlak voor cultuurlandschappen die internationaal als kenmerkend worden gezien is groot.